

UCHWAŁA NR XXXVI / 167 / 2009

RADY GMINY SOCHACZEW

z dnia 29 czerwca 2009r.

w sprawie ustanowienia Znaków Gminy Sochaczew

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz.U. z 1978r. Nr. 31, poz. 130 z późn. zm.) oraz § 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1999 r. w sprawie Komisji Heraldycznej (Dz.U. z 1999r. Nr. 70, poz. 779) po zasięgnięciu opinii Komisji Heraldycznej (Uchwała Nr 88-1491/O/2009 Komisji Heraldycznej z dnia 17 kwietnia 2009r. w sprawie projektu herbu, flagi urzędowej, pieczęci i tablicy samorządowej Gminy Sochaczew) Rada Gminy Sochaczew uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Niniejszą uchwałą ustanawia się Znaki Gminy Sochaczew
2. Znakami Gminy Sochaczew są:
 - 1) Herb Gminy Sochaczew;
 - 2) Flaga Gminy Sochaczew;
 - 3) Pieczęci Urzędowe Gminy Sochaczew;
 - 4) Tablica Samorządowa Gminy Sochaczew.
3. Ustanawia się ogólne zasady używania Znaków Gminy Sochaczew.
4. Otaczanie Znaków Gminy Sochaczew czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego, kto ma prawo do ich używania i stosowania.

§ 2.

1. Herbem Gminy Sochaczew zwanym dalej „herbem” jest w polu czerwonym postać św. Wawrzyńca w szacie srebrnej (białej), dalmatyce złotej (żółtej), z aureolą złotą (żółtą) i kratą złotą (żółtą) z lewej, ponad sochą złotą (żółtą).
2. Wzory herbu zawierają załączniki:
 - 1) wzór barwny herbu z użyciem złota i srebra – załącznik nr 1;
 - 2) wzór barwny herbu z zastąpieniem złota żółcią i srebra bielą – załącznik nr 2;
 - 3) wzór herbu szrafowany – załącznik nr 3;
 - 4) wzór rysunkowy herbu – załącznik nr 4;
 - 5) sposób wykreślenia tarczy herbowej – załącznik nr 5;
 - 6) identyfikacja heraldycznych metali i barw herbu – załącznik nr 6.

§ 3.

1. Flagą Gminy Sochaczew zwanej dalej „flagą” jest płat o proporcjach szerokości do długości jak 5:8 podzielony na trzy słupy: biały, czerwony, biały. Słupy białe o proporcjach 1:4 długości flagi. Centralnie na słupie czerwonym godło Herbu Gminy Sochaczew. Stosunek wysokości godła do szerokości płata flagi wynosi 4:5.
2. Wzór flagi zawierają załączniki:
 - 1) wzór barwny flagi – załącznik nr 7;

- 2) wzór flagi szrafowany – *załącznik nr 8*;
- 3) wzór rysunkowy flagi – *załącznik nr 9*;
- 4) sposób wykreślenia flagi – *załącznik nr 10*;
- 5) identyfikacja barw flagi – *załącznik nr 11*.

§ 4.

1. Pieczęciami Urzędowymi Gminy Sochaczew zwanymi dalej „pieczęciami urzędowymi” są pieczęci okrągłe o średnicy 36 mm z umieszczonym pośrodku herbem gminy oraz napisami na otoku:
 - 1) Rada Gminy Sochaczew;
 - 2) Wójt Gminy Sochaczew;
 - 3) Gmina Sochaczew.
2. Wzory pieczęci urzędowych zawierają załączniki:
 - 1) wzór pieczęci z napisem na otoku „Rada Gminy Sochaczew” – *załącznik nr 12*;
 - 2) wzór pieczęci z napisem na otoku „Wójt Gminy Sochaczew” – *załącznik nr 13*;
 - 3) wzór pieczęci z napisem na otoku „Gmina Sochaczew” – *załącznik nr 14*.

§ 5.

1. Tablicą Samorządową Gminy Sochaczew zwaną dalej „tablicą samorządową” jest tablica owalna barwy szarej o wysokości 50 cm i szerokości 40 cm, w polu której umieszczony jest Herb Gminy Sochaczew.
2. Wzory tablicy samorządowej zawierają załączniki:
 - 1) wzór barwny tablicy samorządowej z herbem – *załącznik nr 15*;
 - 2) wzór rysunkowy tablicy samorządowej z herbem – *załącznik nr 16*.

§ 6.

Przy barwnym odwzorowaniu herbu i flagi w druku bądź też innej formie plastycznej obowiązuje używanie barw zgodnych z ich wzorcami.

§ 7.

1. Herb i flaga we wszystkich formach i postaciach ustanowionych niniejszą uchwałą oraz pieczęci urzędowe i tablica samorządowa są znakami prawnie chronionymi.
2. Używanie i rozpowszechnianie Znaków Gminy Sochaczew wymienionych w §1 uchwały z wyłączeniem publikacji naukowych i popularno-naukowych wymaga zgody Rady Gminy Sochaczew.

§ 8.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sochaczew.

§ 9.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Sochaczew.

Przewodniczący Rady Gminy Sochaczew

Czesław Ćwikliński

Uzasadnienie

Podstawowym kryterium opracowywanego znaku jest jego zgodność z przesłankami historycznymi i sztuką heraldyczną. Tworząc Herb Gminy Sochaczew przeprowadzone zostały badania historyczno-heraldyczne dotyczące ziem wchodzących w terytorium gminy. W przedstawionym projekcie nawiązano do symboliki identyfikowalnej dla mieszkańców całej gminy. W omawianym przypadku mamy do czynienia z gminą, której siedziba znajduje się w mieście, posiadającym własną symbolikę heraldyczną. Należy też zaznaczyć, że na obszarze gminy nie występowały inne miasta. Zaistniała więc potrzeba stworzenia nowego wizerunku herbu. Zgodnie z zaleceniami dotyczącymi tworzenia nowych wizerunków herbowych dla gmin Rzeczypospolitej przeanalizowano genezę miejscowości wchodzących w skład gminy, etymologię nazwy gminy, symbolikę wezwań kościołów parafialnych, stosunki własnościowe na obszarze gminy, jej przynależność administracyjną i kościelną, herb miejscowości stanowiącej siedzibę gminy, symbolikę napieczętą dotyczącą gminy z XIX i XX wieku oraz czynniki charakterystyczne dla omawianego regionu.

W skład dzisiejszej gminy Sochaczew wchodzi sołectwa: Altanka, Andrzejów Duranowski, Bielice, Bronisławy, Chodakówek, Chrzczany, Czerwonka Parcel, Czyste, Dachowa, Dzięglewo, Feliksów, Gawłów, Janaszówek, Janówek Duranowski, Jeżówka, Karwowo, Kaźmierów, Kąty, Kozuszki-Parcel, Kuznocin, Mokas, Lubiejew, Nowe Mostki, Orły-Cesin, Pilawice, Rozlazłów, Sielice, Władysławów, Wójtówka, Wyczółki, Wymysłów, Żdźarów i Żuków.

Gmina jest położona w obrębie Równiny łowicko-błońskiej, będącej częścią pradoliny warszawsko-berlińskiej. Obszar gminy położony jest po obu brzegach rzeki Bzury (rzeka stanowiła naturalną granicę dzieląca historyczne ziemie mazowieckie), i nad jej dopływami Utratą, Pisią i Witonią.

Nazwa miejscowości Sochaczew wywodzi się od nazwy osobowej „Sochacz”, pochodzącej od narzędzia rolniczego sochy. Za taką etymologią nazwy gminy opowiadają się Kazimierz Rymut, Urszula Wójcik, Jan Kościński. Inną interpretację pochodzenia nazwy podaje Stanisław Rospond, który uważa ją za nazwę topograficzną pochodzącą od słowa „sochacze” czyli suche gałęzie sterzące przy drzewie. Jeszcze inną przywołuje w swojej pracy Aleksander Turczyk. Przywołuje on opinię prof. Karola Zierhoffera, który uważa, iż nazwa wywodzi się od rzeczownika „Sochacz”, którym określano mieszkańców wsi i przedmieść zajmujących się dostarczaniem i handlem mięsem, kije na których noszono mięso nazywano „sochami” a opłatę od jego sprzedaży „sochaczne”.

Socha to dawne drewniane narzędzie rolnicze stosowane do orki, z rozdwojonym rylcem. Jedno z ramion rylca ryło glebę głębiej, drugie płycej. Niesymetryczne położenie rylców powodowało, że orana gleba była częściowo odwracana. Była narzędziem lekkim, tanim, wykonywanym zwykle przez chłopów. Sochę stosowano od początku średniowiecza. Była znana w Egipcie już od VII wieku p.n.e. Socha to też krzywe drzewo, pierwotne znaczenie to rozwidlona gałąź. Znana jest też sochaczewska legenda, którą przywołał wspomniany już Jan Kościński. Czytamy, że pewien chłop „biedził się nad sochą przy jej sporządzaniu”. Pomógł mu naprawić sochę przechodzący obok podróżny, który zamiast zapłaty prosił by „osiedle otrzymało miano Sochacz”.

Na obszarze gminy znajdują się wioski wchodzące obecnie w skład ośmiu parafii. Cztery z nich mają swoje kościoły w mieście Sochaczewie, pozostałe znajdują się w Mikołajewie, Kozłowie Biskupim, Pilawicach i Kątach. Powstanie kilku z nich datowane jest na XX wiek. W trakcie prac przeanalizowano dzieje najstarszych kościołów i parafii występujących na obszarze gminy.

Na podkreślenie zasługuje ważna rola parafii św. Wawrzyńca, jaką rolę odgrywała w osadnictwie na danym obszarze. Odnaleźć możemy wzmianki o powstaniu parafii sochaczewskiej już w XIII wieku. Wówczas w 1257 roku biskup poznański Bogufał na prośbę księcia mazowieckiego Siemowita I upoważnił biskupa płockiego Andrzeja do konsekracji kościoła w Sochaczewie. Za średniowieczną proveniencją przemawia również obszar wspomnianej parafii obejmującej oprócz Sochaczewa wioski m.in. Bielice, Czerwonka, Mikołajew, Nowe Mostki, Orły-Cesin, Chodakówek, Kozuszki, Chrzczany, Gawłów, Rozlazłów, Dachowa i Żdźarów. Z obszaru w/w parafii powstały kolejne parafie sochaczewskie p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, p.w. św. Józefa. Obecnie do parafii św. Wawrzyńca należą wioski Czerwonka Parcel, Czyste, Gawłów, Karwowo, Kazimierów, Kuznocin i Wójtówka. Jak widać z powyższego zestawienia większość wsi w okresie średniowiecza przynależała do parafii św. Wawrzyńca w Sochaczewie.

Podsumowując przynależność parafialną przytoczmy opis parafii nakreślony w ostatnich latach I Rzeczypospolitej przez Franciszka Czaykowskiego. Do parafii św. Wawrzyńca w Sochaczewie należały m.in. wioski (zachowano oryginalne nazwy): Bielice, Chrzony Czerwonka, Dembowka, Dwuranów, Gawłów, Kawęczyn, Kąty, Kozuszki, Kuznocin, Lubiejów, Łodygow, Mikołajew, Mnichowice, Msciska, Piasecznica, Rozlazłów, Sielice, Skotniki, Sochaczew, Szczytno, Zaboklik, Zdziarów i Żuków. Do parafii Trojanów należały wioski: Chodakówek,

Mostki dolne i górne, Orły niższe i wyższe. W parafii Kozłów Biskupi znajdowała się wieś Dochowa, w parafii Brochów: Wola Żelazowa, Dziegłew; w Białyninie: Jezowa Wola, Wyczołki.

W trakcie prac przeanalizowano również własność ziemską na omawianym obszarze i rodowód poszczególnych wiosek. Na obszarze dzisiejszej gminy, tak jak na całym Mazowszu, przeważała drobnoszlachecka własność, wioski należały często do kilku właścicieli, a nawet tzw. szlachty zagrodowej. Brak jest na obszarze znaczącego właściciela ziemskiego.

W trakcie badań przeanalizowano również położenie gminy nad ciekami wodnymi. Wody powierzchniowe już w przeszłości stanowiły ważny czynnik w działalności gospodarczej człowieka i w powstawaniu jego osad. W okresie wczesnośredniowiecznym w miejscach podmokłych, zabagnionych, nad rzekami powstawały pierwsze siedziska. Tak było również w przypadku regionu sochaczewskiego. Przepływająca przez ziemię sochaczewską Bzura przez wieki decydowała o jej rozwoju, najstarsze wioski powstawały w bezpośrednim jej sąsiedztwie i jej dopływów. Należy również przypomnieć jaką rolę odegrała rzeka w bitwie nad Bzurą. To na tym obszarze toczyła się bitwa z przeważającymi siłami niemieckimi. Na obszarze gminy walczyli żołnierze dwóch polskich armii „Poznań” i „Pomorze”, ginęli żołnierze, „którzy starali się wykonać niewykonalny w 1939 r. obowiązek: obronę Polski”. Szczególnie tragiczny wydzźwięk miała przeprawa przez Bzurę wojsk polskich zmierzających do obrony Warszawy.

Analizowano również pieczęci jakie funkcjonowały na obszarze XIX i XX wiecznych gmin wchodzących w skład obecnej gminy Sochaczew. Nie odnaleziono jednak pieczęci odbiegających od obowiązującej ogólnej symboliki państwowej. Ponadto przeanalizowano wizerunki historycznych pieczęci Sochaczewa – stolicy gminy. Zasygnalizujemy tylko, iż w pieczęci miasta funkcjonuje jako godło mur miejski z dwoma wieżami po bokach, pomiędzy nimi postać rycerza w zbroi srebrnej, mury nad wstęgą rzeki. Pole barwy srebrnej, mur i wieże czerwone, woda błękitna, występuje też zielona. Na łamach prasy lokalnej trwa obecnie ożywiona dyskusja nad poprawnością heraldyczną tego wizerunku.

Uwzględniając powyższe czynniki z przeprowadzonych badań projektodawcy przedstawili opisany powyżej projekt herbu „**w polu czerwonym postać św. Wawrzyńca w szacie srebrnej (białej), dalmatyce złotej (żółtej), z aureolą złotą (żółtą) i krata złotą (żółtą) z lewej ponad sochą złotą (żółtą)**”. W trakcie prac wypracowano także inny wariant herbu przedstawiający również postać św. Wawrzyńca jednak nad wstęgą rzeki srebrną (białą) w pas.

Przygotowany projekt symbolizuje tradycję historyczną ziem wchodzących w skład gminy. Projektodawcy herbu zobowiązali się do stworzenia wizerunku zgodnego z miejscową tradycją, który odwoływał się będzie do kilku podstawowych faktów z historii gminy. W przedstawianym projekcie sięgnięto więc do najważniejszego czynnika historycznego tych ziem – parafii pod wezwaniem św. Wawrzyńca. Kościół odgrywał bardzo ważną rolę w rozwoju osadnictwa na omawianym obszarze. Znaczna część z omawianego obszaru przynależy do parafii w Sochaczewie. Dlatego też w projekcie herbu, zgodnie z zaleceniami dotyczącymi kreowania nowych herbów dla gmin nie posiadających tradycji heraldycznych, sięgnięto do wezwania świątyni św. Wawrzyńca.

Święty Wawrzyniec należał do najbardziej popularnych świętych. Papież Sykstus II powierzył Wawrzyńcowi administrację dóbr kościelnych oraz opiekę nad ubogimi Rzymu. Gdy za panowania cesarza Waleriana wybuchła fala prześladowań chrześcijan mieli być oni skazywani na śmierć, zaś mienie kościelne podlegało konfiskacie. Nie aresztowany początkowo Wawrzyniec, spodziewając się aresztowania i tortur, rozdał wszystkie pieniądze ubogim. Sędzia nakazał św. Wawrzyńca siec biczami, a następnie rozłożyć go na kracie i tak przypalać ciało, aż męczony odpowie, gdzie znajdują się skarby kościelne. W ikonografii św. Wawrzyńca przedstawia się w stroju diakona (w dalmatyce) z kratą, na której był męczony. Występują również przedstawienia w tzw. geście uduchowienia z prawą ręką na sercu. Wizerunek św. Wawrzyńca znajduje się w herbach kilku miast i gmin w Polsce m.in. Wojnicz, Sępólno Krajeńskie, Karczmiska, Luzino.

Uchwała wprowadza wzory trzech Urzędowych Pieczęci Gminy Sochaczew – okrągłych pieczęci o średnicy 36 milimetrów, z umieszczonym pośrodku godłem herbu gminy. Na otokach pieczęci znajdują się napisy odpowiadające nazwom jednostek organizacyjnych gminy uprawnionych do ich używania.

W uchwale zamieszczono również wzory trzech wersji graficznych Flagi Gminy Sochaczew. „**Plat o proporcjach szerokości do długości jak 5:8 podzielony na trzy słupy: biały, czerwony, biały. Słupy białe o proporcjach 1:4 długości flagi. Centralnie na słupie czerwonym godło Herbu Gminy Sochaczew. Stosunek wysokości godła do szerokości płata flagi wynosi 4:5**”. Barwy flagi są bezpośrednim przeniesieniem barw pola tarczy i godła.